

Л.Г. Петерсон

Математика

1 клас 4 частина

Суми
ТОВ "Торговий дім "Папірус"
2011

ББК 22.1Я 721

П 29

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(Лист МОН України від 19.06.2008 р. № 1/11-2633)

П $\frac{4306020500-178}{2011}$ - без оголошення.

ISBN 978-966-2458-00-8

ISBN 978-966-2458-42-8

© Петерсон Л. Г., 2011.

© ТОВ НВП “Росток А.В.Т.”, 2011.

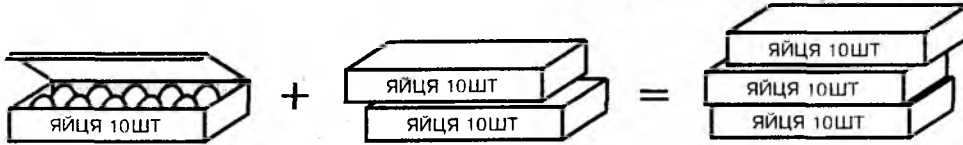
© ТОВ “Торговий дім “Папірус”, 2011.

Урок 1

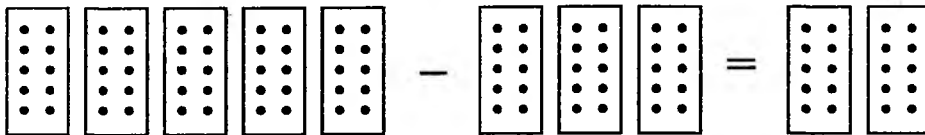
ЛІЧБА ДЕСЯТКАМИ

1

а)

б)

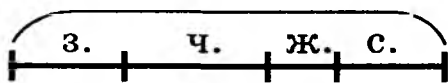
2

а) Марійка купила 3 десятки зошитів у клітку й 2 десятки зошитів у лінійку. Скільки всього зошитів купила Марійка?

б) Одна білочка заготувала на зиму 4 десятки горіхів, а друга – 5 десятків. На скільки менше горіхів заготувала перша білочка?

в) У шкільній їдальні на полиці стояло 9 десятків тарілок. Одному класові роздали 2 десятки тарілок, а другому – 3 десятки. Скільки тарілок залишилось на полиці?

г) Для оформлення шкільного залу купили 8 десятків кульок. З них 2 десятки були зелені, 3 десятки – червоні, 1 десяток – жовті, а решта – сині. Скільки синіх кульок купили?

Відповідь:																			

3

7	g	+	2	g	=		
10	g	-	4	g	=		
5	g	+	3	g	=		

8	g	-	6	g	=		
1	g	+	7	g	=		
4	g	+	3	g	=		

5	g	+	5	g	=		
6	g	-	3	g	=		
9	g	+	1	g	=		

4 $>, <, =$

$3 \text{ д} \square 8 \text{ д}$

$5 \text{ д} + 1 \text{ д} \square 5 \text{ д} + 2 \text{ д}$

$4 \text{ д} + 3 \text{ д} \square 3 \text{ д} + 4 \text{ д}$

$9 \text{ д} \square 6 \text{ д}$

$8 \text{ д} - 3 \text{ д} \square 8 \text{ д} - 6 \text{ д}$

$7 \text{ д} - 2 \text{ д} \square 6 \text{ д} - 2 \text{ д}$

$\triangle = \triangle = 10$

5

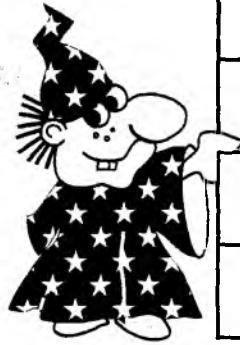
Порахуй, скільки точок?

а) = \square д

б) = \square д

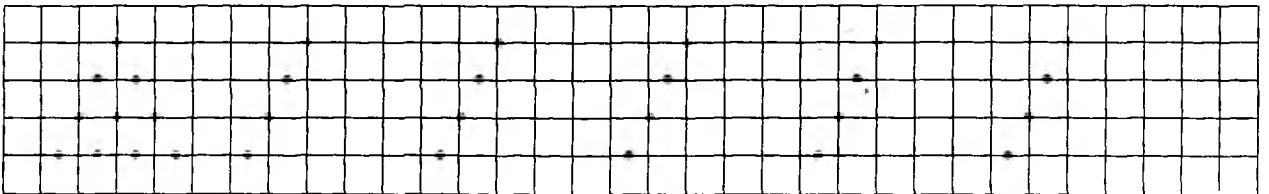
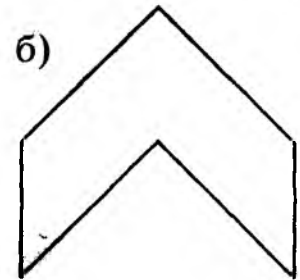
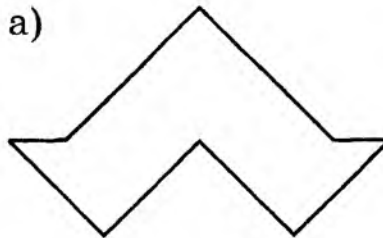
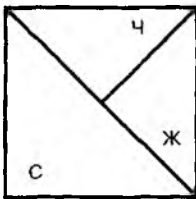
6

Знайди закономірність і заповни вільні клітинки таблиці:

7

Склади фігури з частин квадрата.

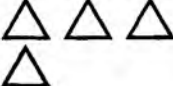

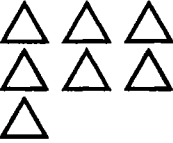
Урок 2

КРУГЛІ ЧИСЛА

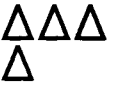

1 д = = = 10 (десять)

1

2 д	=		=	20	двадцять
3 д	=		=		тридцять
4 д	=		=	40	сорок
5 д	=		=		п'ятдесят
6 д	=		=		
7 д	=		=		
8 д	=		=		вісімдесят
9 д	=		=		дев'яносто

2

								
30			60		20		50	

ДЕЦИМЕТР

Урок 4

1 см

1 дм = 10 см

1) $2 \text{ дм} = \square \square \text{ см}$ $4 \text{ дм} = \square \square \text{ см}$ $6 \text{ дм} = \square \square \text{ см}$
 $3 \text{ дм} = \square \square \text{ см}$ $5 \text{ дм} = \square \square \text{ см}$ $8 \text{ дм} = \square \square \text{ см}$

2) $50 \text{ см} = \square \text{ дм}$ $70 \text{ см} = \square \text{ дм}$ $60 \text{ см} = \square \text{ дм}$
 $10 \text{ см} = \square \text{ дм}$ $90 \text{ см} = \square \text{ дм}$ $40 \text{ см} = \square \text{ дм}$

- 3) а) Від нитки відрізали 3 дм, після чого в ній залишилося 4 дм. Яка була довжина нитки?
 б) У Яринки стрічка завдовжки 7 дм, а в Наталки – завдовжки 9 дм. У кого стрічка довша і на скільки?
 в) На урок праці Оля принесла 9 дм тасьми, а Катя – 80 см. Хто приніс більше тасьми – Оля чи Катя? Чому?

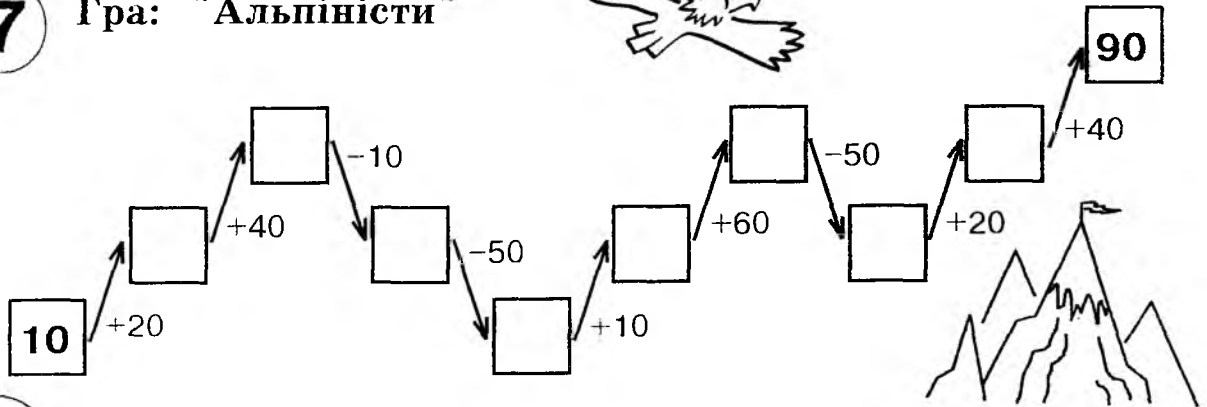
4) $>, <, =$

$4 \text{ см} \square 4 \text{ дм}$ $50 \text{ см} \square 6 \text{ дм}$ $8 \text{ дм} \square 80 \text{ см}$
 $7 \text{ дм} \square 70 \text{ см}$ $3 \text{ дм} \square 20 \text{ см}$ $70 \text{ см} \square 9 \text{ дм}$

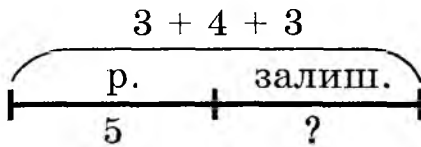
5) $5 \text{ дм} + 3 \text{ дм} = \square \text{ дм}$ $60 \text{ см} - 1 \text{ дм} = \square \text{ дм}$
 $9 \text{ дм} - 2 \text{ дм} = \square \text{ дм}$ $4 \text{ дм} + 30 \text{ см} = \square \square \text{ см}$

- 6) Тетянка купила 5 дм червоної тасьми й 4 дм блакитної. 30 см вона витратила. Скільки тасьми у неї залишилося?

7 Гра: "Альпіністи"

8 Наталка намалювала 3 трикутники, 4 квадрати і 3 кружечки. 5 фігур вона розфарбувала. Скільки фігур залишилося їй розфарбувати?

1)																				
2)																				
Відповідь:																				

Виконай таке ж завдання, як і Наталка.

9 Старовинна задача.

Якийсь чоловік мав перевезти в човні через річку вовка, козу й капусту. У човні міг уміститись один чоловік, а з ним – або вовк, або коза, або капуста.

Але якщо залишити вовка з козою без людини, то вовк з'їсть козу. Якщо залишити козу з капустою, то коза з'їсть капусту. А в присутності людини "ніхто нікого не їв". Чоловік усе-таки перевіз свій вантаж через річку.

Як він це зробив?

4	7	1																		
3	0	9	3	1	9															
△	•	△△	•	△△△	•															

Урок 5

ЛІЧБА ДЕСЯТКІВ І ОДИНИЦЬ

1

$$\triangle \triangle \cdot = 2 \text{ дес. } 1 \text{ од.}$$

$$\begin{array}{ccc} \triangle & \triangle & \triangle \\ \triangle & \triangle & \triangle \end{array} \begin{array}{c} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{array} = 6 \text{ дес. } 8 \text{ од.}$$

а) $\triangle \triangle \triangle \begin{array}{c} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{array} = \square \text{ дес. } \square \text{ од.}$

б) $\triangle \begin{array}{c} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{array} = \square \text{ дес. } \square \text{ од.}$

в) $\begin{array}{ccc} \triangle & \triangle & \triangle \\ \triangle & \triangle & \triangle \\ \triangle & \triangle & \triangle \end{array} \begin{array}{c} \vdots \\ \vdots \end{array} = \square \text{ дес. } \square \text{ од.}$

г) $\begin{array}{cc} \triangle & \triangle \\ \triangle & \triangle \end{array} \begin{array}{c} \vdots \\ \vdots \end{array} = \square \text{ дес. } \square \text{ од.}$

2

Виконай дії за зразком:

$$\begin{array}{cc} \triangle & \triangle \\ \triangle & \end{array} \begin{array}{c} \vdots \\ \vdots \end{array} + \triangle \begin{array}{c} \vdots \\ \vdots \end{array} = \begin{array}{cc} \triangle & \triangle \\ \triangle & \triangle \end{array} \begin{array}{c} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{array}$$

$$3 \text{ дес. } 5 \text{ од.} + 1 \text{ дес. } 2 \text{ од.} = 4 \text{ дес. } 7 \text{ од.}$$

$$\begin{array}{ccc} \triangle & \triangle & \triangle \\ \triangle & \triangle & \end{array} \begin{array}{c} \vdots \\ \vdots \end{array} - \triangle \triangle \begin{array}{c} \vdots \\ \vdots \end{array} = \begin{array}{cc} \triangle & \triangle \\ \triangle & \end{array}$$

$$5 \text{ дес. } 4 \text{ од.} - 2 \text{ дес. } 3 \text{ од.} = 3 \text{ дес. } 1 \text{ од.}$$

а) $\begin{array}{ccc} \triangle & \triangle & \triangle \\ \triangle & & \end{array} \begin{array}{c} \vdots \\ \vdots \end{array} + \triangle \cdot = \underline{\hspace{2cm}} \square \text{ дес. } \square \text{ од.} + \square \text{ дес. } \square \text{ од.} = \square \text{ дес. } \square \text{ од.}$

б) $\begin{array}{cc} \triangle & \triangle \\ \triangle & \triangle \\ \triangle & \end{array} \begin{array}{c} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{array} - \begin{array}{cc} \triangle & \triangle \\ \triangle & \end{array} \begin{array}{c} \vdots \\ \vdots \end{array} = \underline{\hspace{2cm}} \square \text{ дес. } \square \text{ од.} - \square \text{ дес. } \square \text{ од.} = \square \text{ дес. } \square \text{ од.}$

в) $\triangle \triangle + \triangle \triangle \triangle \begin{array}{c} \vdots \\ \vdots \end{array} = \underline{\hspace{2cm}} \square \text{ дес. } \square \text{ од.} + \square \text{ дес. } \square \text{ од.} = \square \text{ дес. } \square \text{ од.}$

г) $\begin{array}{ccc} \triangle & \triangle & \triangle \\ \triangle & \triangle & \triangle \\ \triangle & \triangle & \triangle \end{array} \begin{array}{c} \vdots \\ \vdots \end{array} - \begin{array}{cc} \triangle & \triangle \\ \triangle & \triangle \end{array} = \underline{\hspace{2cm}} \square \text{ дес. } \square \text{ од.} - \square \text{ дес. } \square \text{ од.} = \square \text{ дес. } \square \text{ од.}$

Урок 6

НАЗВИ ЧИСЕЛ ДО ДВАДЦЯТИ

1

\triangle	$= 1 \text{ дес. } 0 \text{ од.} = 10$	десять
$\triangle \cdot$	$= 1 \text{ дес. } 1 \text{ од.} = 11 = 10 + 1$	одинадцять
$\triangle \vdots$	$= 1 \text{ дес. } 2 \text{ од.} = 12 = 10 + 2$	дванадцять
$\triangle \ddots$	$= 1 \text{ дес. } 3 \text{ од.} = 13 = 10 + 3$	тринадцять
$\triangle \therefore$	$= 1 \text{ дес. } 4 \text{ од.} = \quad =$	чотирнадцять
$\triangle \therefore\therefore$	$= 1 \text{ дес. } 5 \text{ од.} = \quad =$	п'ятнадцять
$\triangle \therefore\therefore\therefore$	$= 1 \text{ дес. } 6 \text{ од.} = \quad =$	шістнадцять
$\triangle \therefore\therefore\therefore\therefore$	$= 1 \text{ дес. } 7 \text{ од.} = \quad =$	
$\triangle \therefore\therefore\therefore\therefore\therefore$		
$\triangle \therefore\therefore\therefore\therefore\therefore\therefore$		
$\triangle \therefore\therefore\therefore\therefore\therefore\therefore\therefore$	$= 2 \text{ дес. } 0 \text{ од.} = 20 = 10 + 10$	двадцять

2

$14 = 10 + \square$

$15 = 5 + \square\square$

$10 + 7 = \square\square$

$12 = \square + 10$

$18 = \square\square + 8$

$10 + 1 = \square\square$

Урок 7

1 дм 2 см = 10 см + 2 см = 12 см 1 дм 4 см = см

1 дм 6 см = см 1 дм 6 см = см

15 см = дм см 11 см = дм см

17 см = дм см 13 см = дм см

$\triangle :: + \cdot \cdot = \triangle ::::$ $14 + 3 = 17$

Чотирнадцять плюс три дорівнює сімнадцять

$\triangle :::: - \triangle : = \cdot \cdot \cdot$ $19 - 12 = 7$

Дев'ятнадцять мінус дванадцять дорівнює сім

а) $\cdot \cdot + \triangle \cdot =$ _____
 $5 + 11 =$

в) $\triangle : + \cdot \cdot \cdot =$ _____

б) $\triangle :::: - \cdot \cdot =$ _____
 $16 - 4 =$

г) $\triangle \cdot - \triangle \cdot =$ _____

4 $13 + 2 =$ $19 - 6 =$ $0 + 12 =$

$4 + 15 =$ $18 - 14 =$ $5 + 13 =$

$11 + 8 =$ $17 - 10 =$ $17 - 6 =$

5 У мами було 19 грудочок цукру. 3 грудочки вона покла-
 ла в кашу, а 5 грудочок – у компот. Скільки грудочок
 цукру залишилося у мами?

6 Знайди помилку:

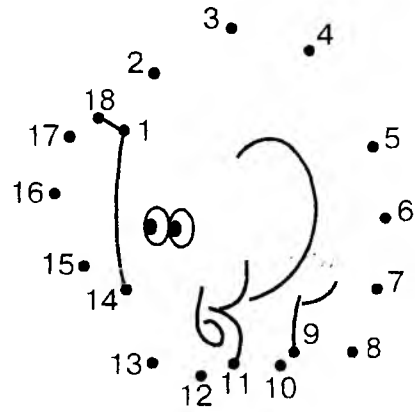
$10 + 7 = 17$ $13 + 4 = 7$ $19 \text{ см} = 1 \text{ дм } 9 \text{ см}$

$10 + 2 = 12$ $15 - 5 = 10$ $13 \text{ см} = 4 \text{ дм}$

Урок 8

1

0	1	2			5	
7			10			13
	15			18		

2

>, <, =

$11 \square 14$

$13 + 4 \square 13$

$18 - 11 \square 18 - 6$

$12 \square 6$

$17 - 2 \square 17$

$13 + 4 \square 4 + 13$

$0 \square 15$

$16 + 3 \square 0$

$14 - 2 \square 17 - 2$

3

15		11		14		10		16		
△∴	△∴		△∴		△∴		△∴		△△	△∴

4

a) $13 - 12 = 1$

б) $16 - 3 = \square$

△∴ - △∴ = _____

в) $14 + 2 = \square$

г) $15 - 11 = \square$

5

$12 + 7 = \square$

$17 - 5 = \square$

$15 + 4 = \square$

$16 - 4 = \square$

$11 + 0 = \square$

$19 - 13 = \square$

$13 - 10 = \square$

$14 - 4 = \square$

$10 + 8 = \square$

Урок 9

ДВОЦИФРОВІ ЧИСЛА

1

$\triangle \triangle :::: = 2 \text{ дес. } 6 \text{ од.} = 26$ двадцять шість

$\triangle \triangle \triangle :: = 3 \text{ дес. } 4 \text{ од.} = 34$ тридцять чотири

$\begin{array}{c} \triangle \triangle \triangle \\ \triangle \triangle \triangle \\ \triangle \end{array} = 7 \text{ дес. } 0 \text{ од.} = 70$ сімдесят

$\begin{array}{c} \triangle \triangle \triangle \\ \triangle \triangle \triangle \\ \triangle \triangle \triangle \end{array} :: = 9 \text{ дес. } 5 \text{ од.} = 95$ дев'яносто п'ять

2

Запиши числа трьома способами:

п'ятдесят вісім	$\triangle \triangle \triangle \triangle \triangle ::::$	5 дес. 8 од.	58
тридцять шість			
сорок чотири			
двадцять сім			
сімдесят п'ять			
шістдесят три			
дев'яносто два			

3

Запиши числа за допомогою цифр і прочитай їх:

6 дес. 3 од. = 8 дес. 1 од. = 2 дес. 9 од. =

5 дес. 4 од. = 4 дес. 0 од. = 9 дес. 7 од. =

4

Назви по порядку числа: а) від 32 до 41;

б) від 56 до 73; в) від 94 до 85; г) від 29 до 14.

5 Знайди відповідь, порівнюючи з першим прикладом:

а) $15 - 7 = 8$

б) $13 - 4 = 9$

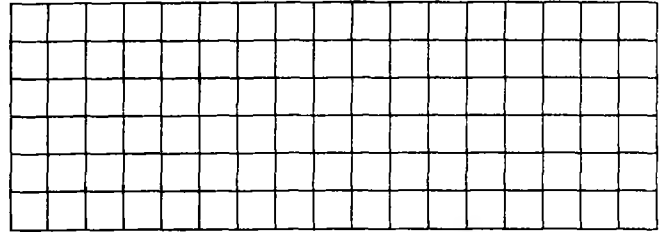
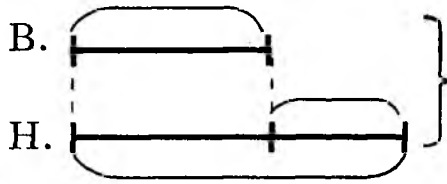
в) $8 + 6 = 14$

$16 - 7 = \square$

$13 - 5 = \square$

$9 + 6 = \square$

6 Вередуля наплакала за день 6 ковшів сліз, а царівна Несміяна – на 4 ковші більше. Скільки сліз наплакали за день Вередуля і Несміяна разом?

7 Хто до нас у гості прийшов?

Н $13 - 12$

О $10 + 1$

П $16 + 2$

Ч $8 + 2$

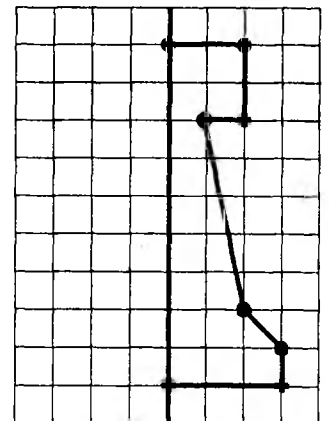
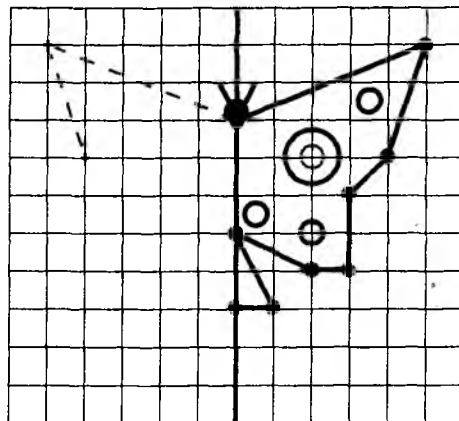
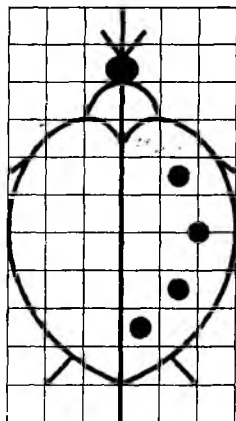
І $18 - 5$

Л $17 - 14$

10	13	18	18	11	3	13	1	11

8 Домалюй і розфарбуй:

Урок 10

1

а) Прочитай числа і визнач, скільки в них десятків і скільки одиниць:

27; 19; 45; 96; 88; 50; 67; 49; 33; 71.

б) Яке число йде при лічбі за числом: 38; 70; 49?

в) Яке число передує при лічбі числу: 65; 80; 51?

г) Яке число розташоване між числами: 24 і 26?
90 і 92? 69 і 71?

д) Назви по порядку числа: а) від 47 до 63;

б) від 86 до 67.

2

Заповни вільні клітинки таблиці і прочитай числа спочатку в рядках, а потім у стовпчиках:

а)

26	21	24		27	
56	51		50	57	
86		84	80		82

б)

35	45			15	95
38		68		18	
39			79		99

3

35		42		24
	△△△ △△△		△△△ △△△	

4

37 см = дм см

4 дм 1 см = см

53 см = дм см

8 дм 4 см = см

72 см = дм см

6 дм 5 см = см

96 см = дм см

2 дм 8 см = см

5 Розв'язи рівняння:

а) $x - 3 = 12$

$x - 3 = 12$

б) $7 + x = 19$

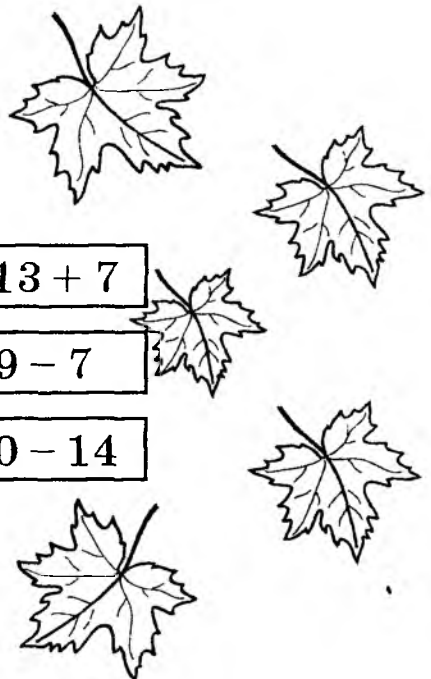
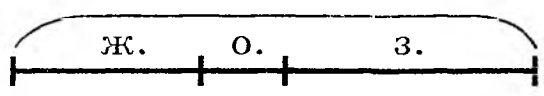
$7 + x = 19$

в) $17 - x = 6$

$17 - x = 6$

6 На кленовій гілці було 16 листочків. З них 6 уже пожовкли, 2 опали, а решта ще зелені. Скільки зелених листочків на гілці клена?

Які ще запитання можна поставити до цієї задачі?

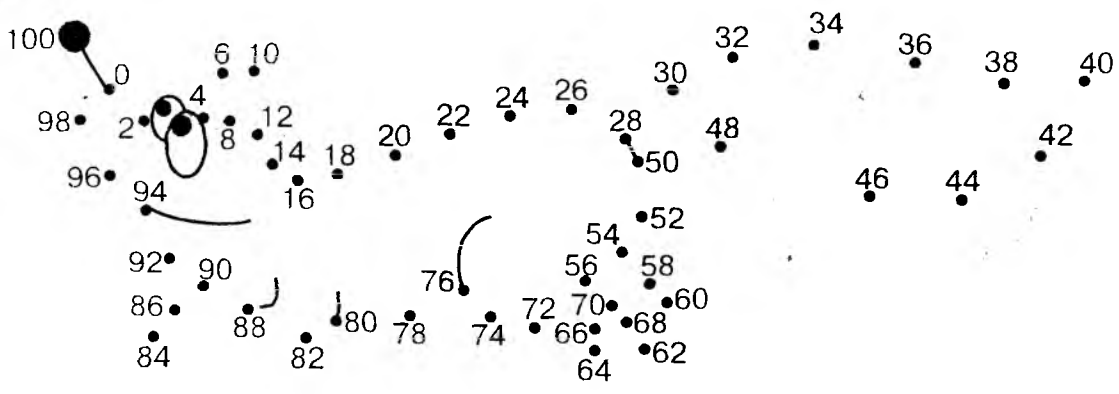
Склади обернені задачі.

7 Хто це?

Л	$15 + 3 - 12$	С	$16 - 13 + 7$
Е	$17 - 14 - 2$	О	$10 + 9 - 7$
Н	$11 + 6 - 15$	Я	$8 + 10 - 14$

10	6	12	2	1	2	4

8 З'єднай точки по порядку. Що вийшло?

Урок 11

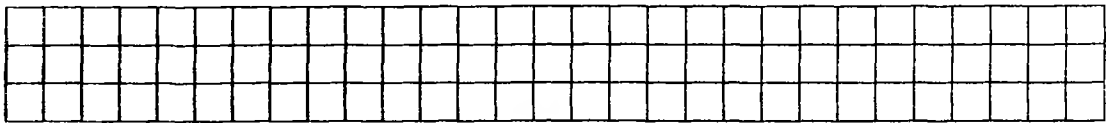
1 Порівняй:

>, <, =

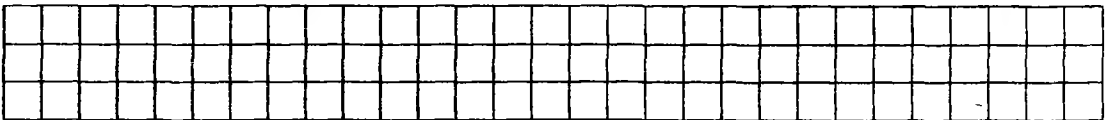
а) $74 \square 24$ $37 \square 29$ $8 \square 41$ $0 \square 62$
 $56 \square 58$ $45 \square 71$ $50 \square 6$ $36 \square 0$

б) $52 - 37 \square 52$ $75 - 18 \square 75 - 26$
 $46 + 19 \square 46$ $36 + 11 \square 36 + 25$
 $83 + 0 \square 83$ $46 - 38 \square 42 - 38$

2 а) Крок батька 9 дм 7 см, а крок сина 5 дм 2 см.
 Чий крок коротший і на скільки?

б) Мурашка проповзла від ромашки до волошки
 5 дм 6 см, а від волошки до мурашника 4 дм 2 см.
 Яку відстань проповзла мурашка?

3 $8 \text{ дм } 3 \text{ см} = \square \text{ см}$

$49 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$

$6 \text{ дм } 7 \text{ см} = \square \text{ см}$

$94 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$

$5 \text{ дм } 8 \text{ см} = \square \text{ см}$

$26 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$

$1 \text{ дм } 5 \text{ см} = \square \text{ см}$

$34 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$

4

Хто це? Яких героїв цієї казки ти знаєш?

Д $1 + 9 - 2$

К $0 + 3 + 7$

Е $12 - 2 - 6$

И $14 - 11 + 12$

Л $5 + 5 + 8$

Р $18 - 5 - 2$

А $6 + 10 - 3$

О $7 + 12 - 12$

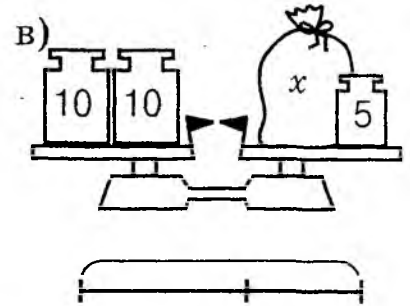
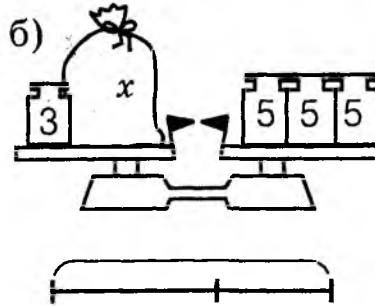
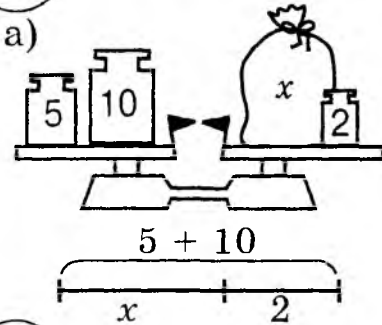
Н $15 + 4 - 7$

Г $14 - 6 + 6$

10	11	7	10	7	8	15	18

14	4	12	13

5Знайди x і склади схему:**6**

Розглянь 2 способи розміну 25 копійок:

$$\textcircled{25} = \textcircled{10} + \textcircled{10} + \textcircled{5} = \textcircled{5} + \textcircled{5} + \textcircled{5} + \textcircled{10}$$

Скільки ще способів розміну 25 коп. ти зможеш знайти?

7

2	5	8	11	14
1	4	7	10	13
3	4	5	6	7
3	6	9	12	15

Порівняй ці 4 ряди чисел і знайди серед них зайвий.

Чим вони схожі?

Чим відрізняється зайвий ряд від решти?

Урок 12

1

$$\triangle \triangle \triangle :: = \triangle \triangle \triangle + :: \quad 35 = 30 + 5$$

3 дес. 5 од. = 3 дес. + 5 од.

$48 = 40 + \square$

$21 = 1 + \square$

$70 + 3 = \square$

$96 = \square + 6$

$39 = \square + \square$

$5 + 80 = \square$

2

$$\triangle \triangle :: + \triangle :: = \triangle \triangle \triangle :: \quad 24 + 13 = 37$$

Щоб додати двоцифрові числа, треба до десятків додати десятки, а до одиниць – одиниці.

$$\begin{array}{l} \triangle \triangle \\ \triangle \triangle \end{array} :: - \triangle :: = \triangle \triangle \triangle . \quad 45 - 14 = 31$$

Щоб відняти двоцифрові числа, треба з десятків відняти десятки, а з одиниць – одиниці.

а) $\triangle \triangle :: + \triangle \triangle \triangle . = \square$

б) $\begin{array}{l} \triangle \triangle \\ \triangle \triangle \end{array} :: - \triangle \triangle :: = \square$

в) $\begin{array}{l} \triangle \triangle \triangle \\ \triangle \triangle \triangle \end{array} :: - \triangle :: = \square$

г) $\triangle \triangle \triangle :: + \triangle \triangle = \square$

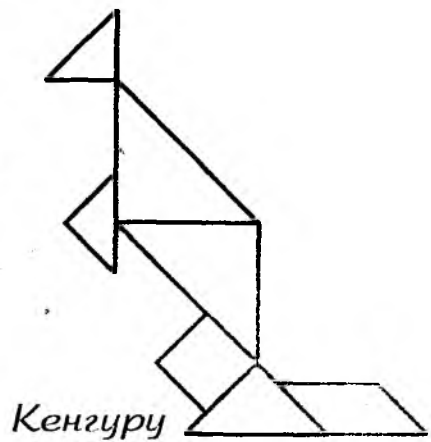
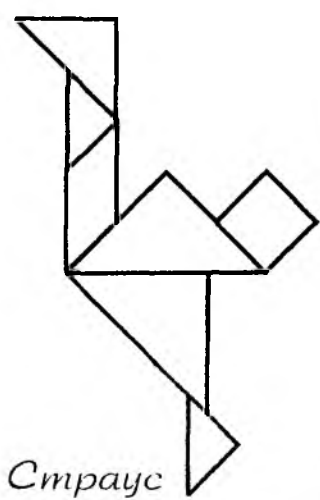
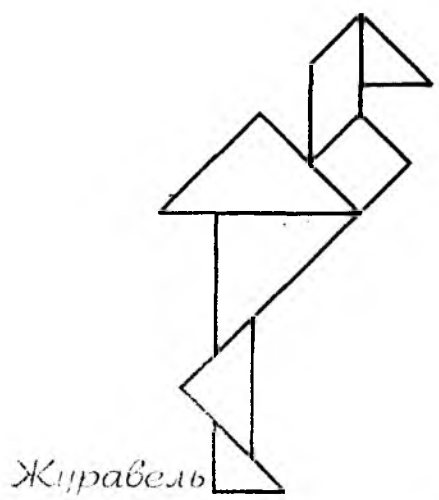
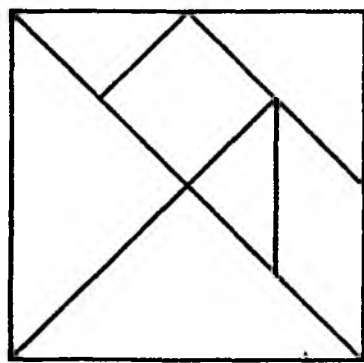
д) $\triangle \triangle \triangle :: + : = \square$

3 $36 + 42 = \square$ $69 - 21 = \square$ $22 + 57 = \square$
 $44 - 13 = \square$ $72 + 24 = \square$ $38 - 15 = \square$
 $52 + 15 = \square$ $85 - 43 = \square$ $41 + 56 = \square$

- 4**
- а) На пошті за день прийняли 43 телеграми. З них було 12 термінових, а решта – прості. Скільки простих телеграм прийняли на пошті за день?
- б) Перший клас зібрав 26 кг макулатури, а другий – 15 кг. На скільки більше макулатури зібрав перший клас, ніж другий?
- в) У дитячий садок привезли 20 ляльок, 30 машин і 4 ведмедики. Скільки іграшок привезли до дитячого садка?

5 Гра "Танграм"

- а) З двох великих трикутників склади два різні чотирикутники.
- б) Склади нову фігуру з квадрата і двох маленьких трикутників.
- в) Склади фігуру за власним задумом.
- г) Склади такі ж фігури:

Урок 13

1

а) $\triangle \triangle \triangle \cdot + \therefore =$

3	1	+	4	=															
---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

б) $\triangle \triangle \triangle \cdot + \begin{matrix} \triangle \triangle \\ \triangle \triangle \end{matrix} =$

3	1	+	4	0	=														
---	---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

в) $\begin{matrix} \triangle \triangle \triangle \\ \triangle \triangle \triangle \end{matrix} \therefore - \therefore =$

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

г) $\begin{matrix} \triangle \triangle \triangle \\ \triangle \triangle \triangle \end{matrix} \therefore - \triangle \triangle =$

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

д) $\begin{matrix} \triangle \triangle \triangle \\ \triangle \triangle \end{matrix} \therefore \therefore - \therefore \therefore =$

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

е) $\begin{matrix} \triangle \triangle \triangle \\ \triangle \triangle \end{matrix} \therefore \therefore - \begin{matrix} \triangle \triangle \triangle \\ \triangle \triangle \end{matrix} =$

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

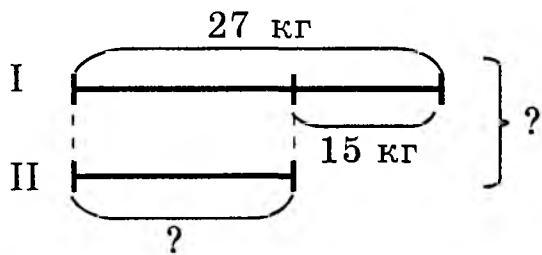
2

$90 - 20 =$	$73 - 23 =$	$82 - 20 =$
$14 + 25 =$	$65 - 60 =$	$82 - 2 =$
$86 - 34 =$	$58 - 58 =$	$64 + 30 =$
$70 + 16 =$	$49 + 0 =$	$64 + 3 =$

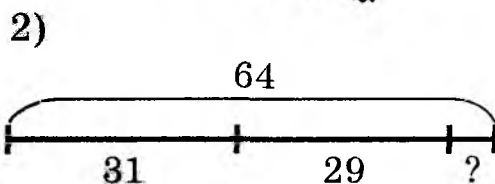
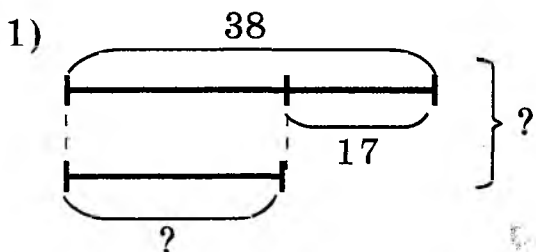
3

Склади всі можливі рівності з чисел:
 а) 25, 12, 37; б) 40, 8, 48.

- 4 З однієї грядки зібрали 27 кг полуниць, а з другої на 15 кг менше. Скільки полуниць зібрали з другої грядки? Скільки полуниць зібрали з двох грядок?

- 5 Придумай і розв'яжи задачі:

6 а) $\text{машина} - X = \text{шина}$

$X = \text{ } - \text{ }$

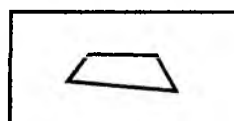
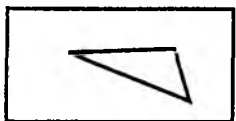
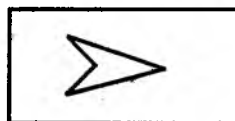
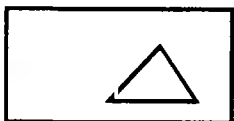
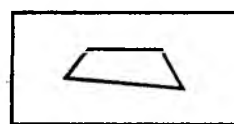
$X = \text{ }$

б) $X - \text{сто} = \text{лиця}$

$X = \text{ } + \text{ }$

$X = \text{ }$

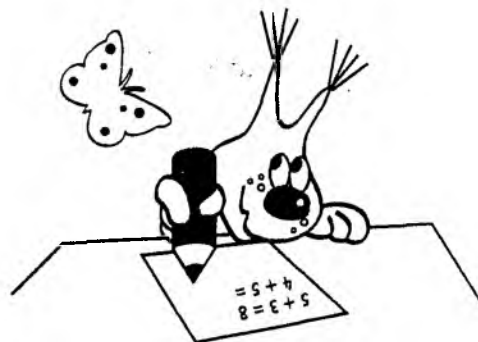
- 7 Знайди ознаку відмінності всіх фігур однієї групи від фігур другої групи:

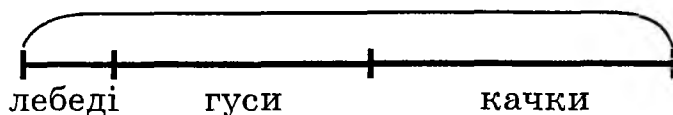
Урок 14

1 а) До Вінні-Пуха на день народження прийшло 26 звірів і 12 птахів. Скільки гостей прийшло до Вінні-Пуха на день народження?

б) У Лісовій школі навчаються 47 білочок. З них 12 білочок вчать у I класі, а решта – у II. Скільки білочок вчиться у II класі?

в) На озері зібралося 12 лебедів, 35 гусей і 40 качок. Скільки птахів зібралося на озері?

г) У пташиному хорі "Струмочок" співають 54 солов'ї, 32 канарки. З них 65 птахів співають першим голосом, а решта – другим голосом. Скільки птахів у цьому хорі співають другим голосом?

2 $26 - 14 = \square$ $95 - 90 = \square$ $59 - 3 = \square$

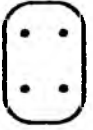

$35 + 43 = \square$ $46 - 36 = \square$ $31 + 21 = \square$

$67 - 26 = \square$ $50 + 28 = \square$ $82 + 5 = \square$

3 $10 = \triangle + \square$

\triangle	9		4		2		3		5		10
\square		1		0		7		8		6	

4

a) - X =
 X =

б) X - =
 X =

в) + X =
 X =

г) X + =
 X =

5

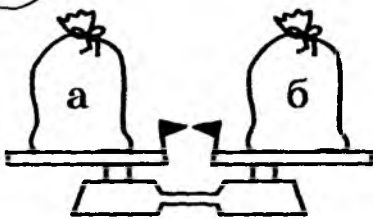
4	3	+	x	=	6	5
x	=					
x	=					

3	5	-	x	=	1	4
x	=					
x	=					

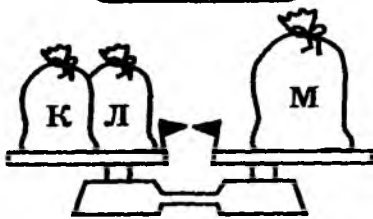
x	-	1	7	=	1	2
x	=					
x	=					

6

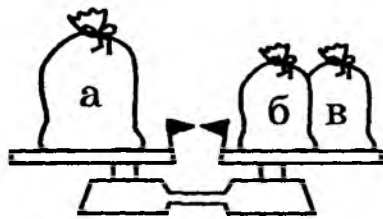
>, <, =

а б
 б а

к м
 л м

а б
 а в

7

В одну банку вміщується 5 літрів води, а в другу - 3.
 Як за їх допомогою відміряти 2 літри води?
 Як відміряти 8 л, 13 л, 16 л?

Урок 15

1 Заповни всю таблицю:

+	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	0	1	2							
1	1									
2	2									
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										

2 Знайди за таблицею:

a) $9 + 2 = \square$

$7 + 8 = \square$

$5 + 7 = \square$

$9 + 8 = \square$

б) $12 - 6 = \square$

$11 - 8 = \square$

$15 - 9 = \square$

3 Суми яких двох чисел дорівнюють 13? 17?

4 Подай дані числа у вигляді суми рівних доданків:

$2 = \square + \square$

$8 = \square + \square$

$14 = \square + \square$

$4 = \square + \square$

$10 = \square + \square$

$16 = \square + \square$

$6 = \square + \square$

$12 = \square + \square$

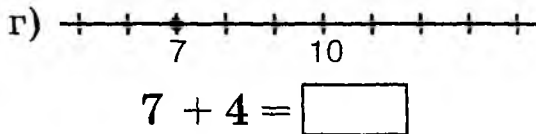
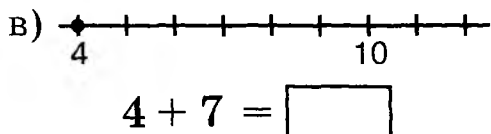
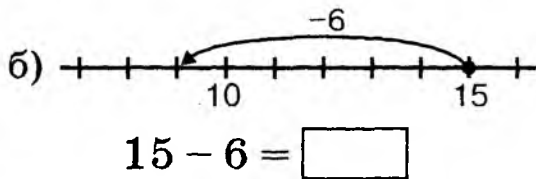
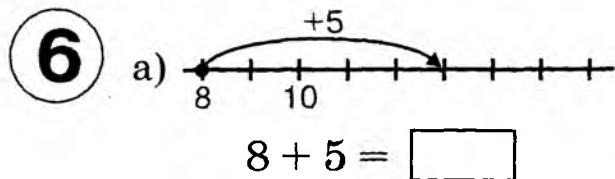
$18 = \square + \square$

5

5+	9=	14	
9+	5=		
14-	9=		
14-	5=		

6+	7=		

8+	4=		

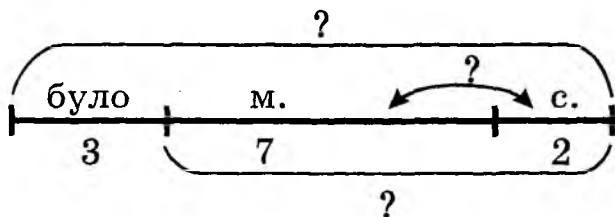
Порівняй розв'язання прикладів (в) і (г). Що ти помітив? Яку з цих сум зручніше обчислювати?

7 а) Мамі 27 років, а тато на 2 роки старший від мами. Скільки років татові?

б) Дідусеві 64 роки. Це на 12 років більше, ніж бабусі. Скільки років бабусі?

в) Костику 11 років, а сестрі 15 років. На скільки Костик молодший від сестри?

8 У Толі було 3 марки. 7 марок йому подарувала мама, а ще 2 марки подарувала сестра. Скільки марок у нього стало? Скільки марок йому подарували? На скільки марок мама подарувала більше, ніж сестра?

9 Розшифруй слово. Як пов'язаний з цим словом малюнок?

У $58 - 35$

Г $43 + 4$

К $26 + 51$

А $78 - 8$

И $92 - 90$

Н $37 - 17$

77	20	2	47	70

Урок 16

1

$9 + 3 =$

$8 + 6 =$

$7 + 5 = 12$

Зроби висновок.

2 Поясни розв'язання прикладу: $6 + 5 = 10 + 1 = 11$

Розв'яжи з поясненням:

$$\begin{array}{c} \wedge \\ 4 \quad 1 \end{array}$$

а) $9 + 6 =$

б) $7 + 6 =$

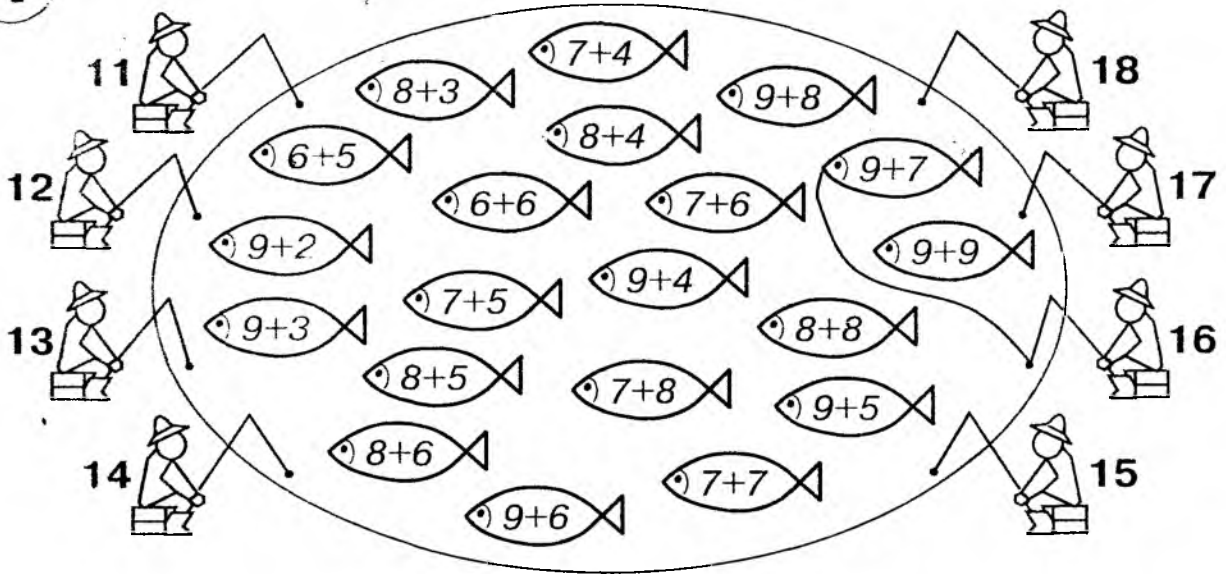
3 Заповни таблицю:

$9 + 2 = 11$	$8 + 3$	$7 + 4$	$6 + 5$	
$9 + 3$	$8 + 4$	$7 + 5$	$6 + 6$	
$9 + 4$	$8 + 5$	$7 + 6$		
$9 + 5$	$8 + 6$	$7 + 7$		
$9 + 6$	$8 + 7$			
$9 + 7$	$8 + 8$			
$9 + 8$				
$9 + 9$				

Що ти помітив? Як пов'язані другий доданок і число одиниць у сумі при додаванні до числа 9? 8? 7? 6?

Урок 17

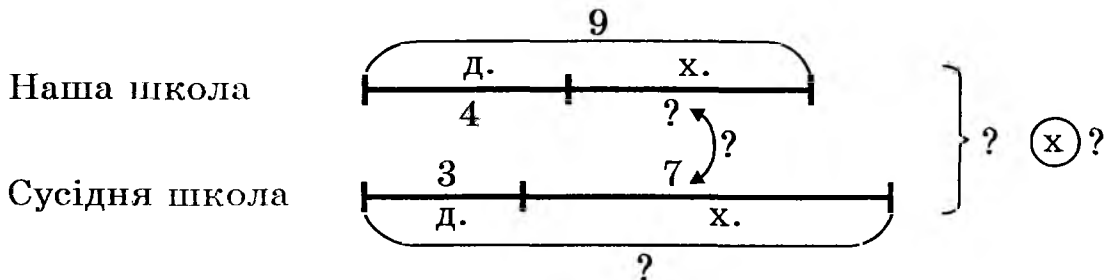
1 Хто з рибалок спіймав більше рибок?

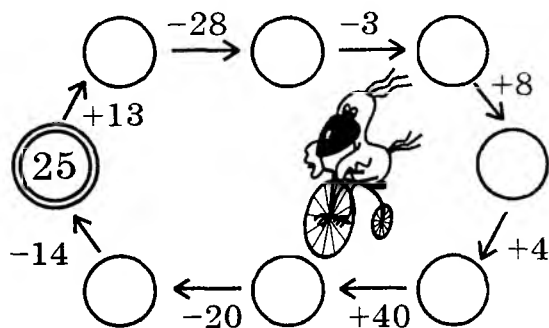
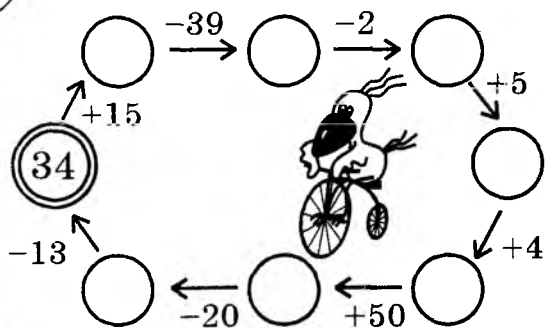
Розфарбуй куртку кожного рибалки і рибок, яких він спіймав, у однаковий колір.

2 У лижних змаганнях від нашої школи брало участь 9 учнів, серед яких було 4 дівчинки. Від сусідньої школи брало участь 7 хлопчиків і 3 дівчинки.

Скільки брало участь у змаганнях: а) хлопчиків з нашої школи; б) учнів із сусідньої школи; в) учнів з нашої і сусідньої шкіл; г) хлопчиків з нашої і сусідньої шкіл? З якої школи хлопчиків було більше й на скільки? Які ще запитання можна поставити до цієї задачі?

3 Гра "Велогонка".

4 Порівняй:

$4 + 8 \square 8 + 4$

$16 - 8 \square 15 - 8$

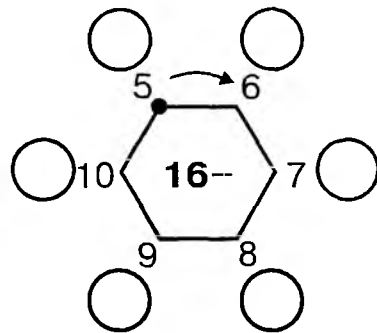
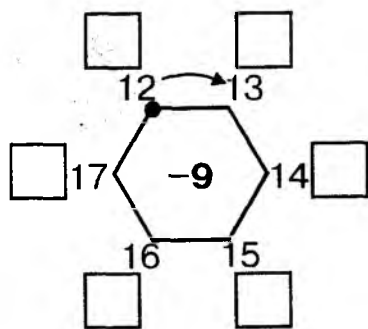
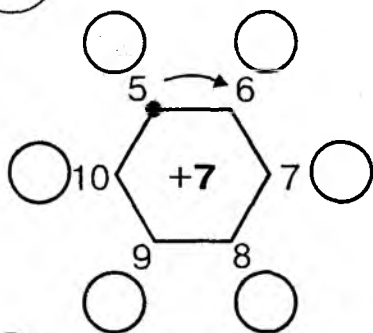
$18 + 0 \square 18 - 0$

$7 + 5 \square 7 + 9$

$13 - 7 \square 13 - 4$

$14 - 6 \square 14 + 3$

5 Гра "Карусель".

6 Чи можливо порівняти ці числа, не побачивши закритих цифр? Там, де можливо, постав між числами знаки $>$, $<$ або $=$:

$3 * \square 5 *$

$7 * \square * 8$

$4 * \square 4 *$

$99 \square * 7$

$6 \square * 4$

$39 \square 3 *$

$* 5 \square * 5$

$11 \square * 2$

7 Дівчатка бігали наввипередки. Тетянка прибігла раніше від Світлани, але пізніше від Яринки, Оленка прибігла раніше від Яринки, а Оксана – пізніше від Світлани. Хто з них прибіг раніше від усіх? Хто найпізніше? У якому порядку вони прибігли?

Урок 18

1

а)

Й	$7 + 7$
---	---------

Н	$7 + 8$
---	---------

І	$76 - 30$
---	-----------

М	$8 + 9$
---	---------

У	$5 + 6$
---	---------

К	$82 - 51$
---	-----------

З	$18 - 13$
---	-----------

Л	$8 + 5$
---	---------

Р	$25 + 15$
---	-----------

Т	$10 + 9$
---	----------

И	$36 + 52$
---	-----------

Г	$49 - 40$
---	-----------

П	$9 + 3$
---	---------

Д	$9 + 9$
---	---------

А	$56 + 20$
---	-----------

О	$39 - 31$
---	-----------

Е	$57 - 37$
---	-----------

С	$99 - 36$
---	-----------

В	$8 + 8$
---	---------

б)

17	88	31	8	13	76

15	8	63	8	16

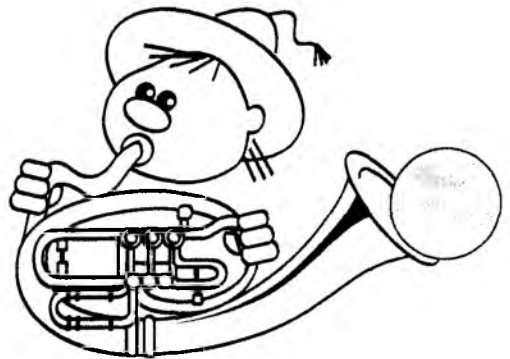
в)

12	40	88	9	8	18	88

15	20	5	15	76	14	31	76

19	76

14	8	9	8

2

Допоможи Незнайкові знайти помилки:

18	40	11	5	46	16

а)	$x - 3 = 14$	б)	$59 > 60$	в)	$52 + 10 = 42$
	$x = 14 - 3$		$83 = 38$		$37 - 20 = 35$
	$x = 11$		$9 < 90$		$15 + 60 = 75$

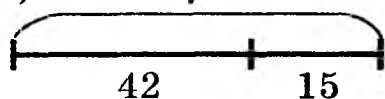
3

- а) В одному будиночку Квіткового міста на вулиці дзвіночків живе 16 малюків. З них 9 малюків вирушили у подорож на повітряній кулі. Скільки малюків залишилося вдома?
- б) На бал у Зеленому місті прийшло 9 хлопчиків і 8 дівчаток. Скільки всього малюків прийшли на бал?
- в) Для свого газованого автомобіля Гвинтик і Шпунтик використали за 3 дні 90 літрів газованої води з сиромом. Першого дня вони використали 20 л, другого – 30 л. Скільки літрів газованої води вони використали за третій день?

4

Придумай задачі за схемами і розв'яжи їх:

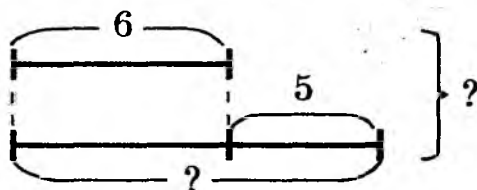
а)

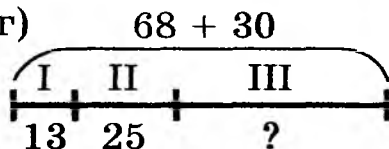
б)

в)

г)

5

Склади 4 рівності з чисел: 6, 9, 15. Поясни способи перевірки прикладу на додавання і прикладу на віднімання.

6

Знайди закономірність і заповни вільні клітинки таблиці:

○ I			○ IIII
	□ II		
△ I		△ III	
* I			* IIII

7

Знайди дві однакові мильні бульбашки:

Урок 19

1 $\triangle: - \begin{array}{c} \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \end{array} = \begin{array}{c} \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \end{array} - \begin{array}{c} \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \end{array} = \begin{array}{c} \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \end{array}$

$$13 - 4 =$$

$$\triangle: - \begin{array}{c} \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \end{array} =$$

$$11 - 3 =$$

$$\triangle \cdot - \begin{array}{c} \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \end{array} =$$

$$12 - 5 = 7$$

Зроби висновок.

Перевірка: $7 + 5 = 12$

2 Поясни розв'язання прикладу:
Розв'яжи з поясненням і перевіркою:

$$15 - 8 = 10 - 3 = 7$$

5 3

Перевірка: $7 + 8 = 15$

а) $17 - 9 =$

б) $13 - 6 =$

Перевірка:

Перевірка:

3 Розв'яжи рівняння:

$$x - 8 = 5$$

$$x + 7 = 14$$

$$16 - x = 9$$

4 $32 + 35 - 16 =$

$78 - 4 + 12 =$

$64 - 54 - 8 =$

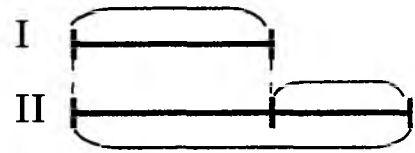
$20 + 30 + 9 =$

$56 - 6 + 23 =$

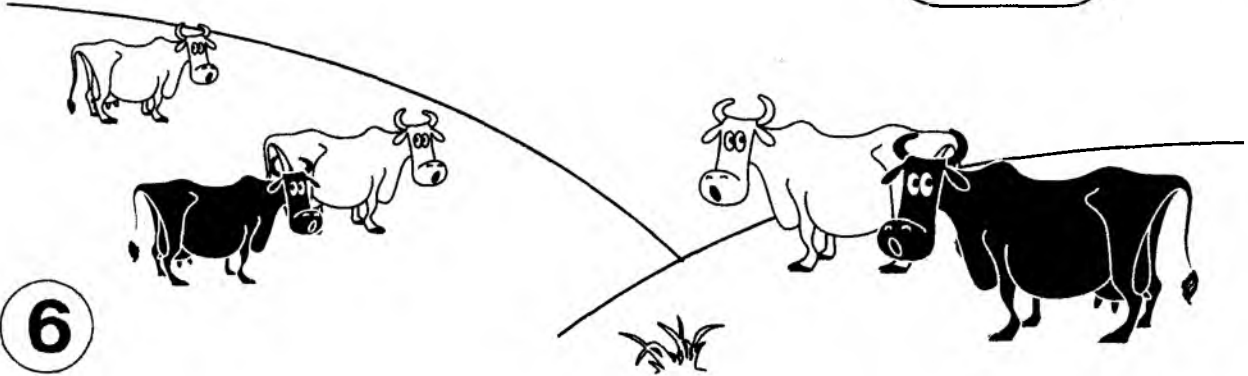
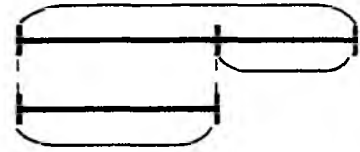
$47 - 43 + 8 =$

5

а) Один мішок картоплі важить 32 кг, а другий – на 14 кг більше. Скільки важать обидва мішки?

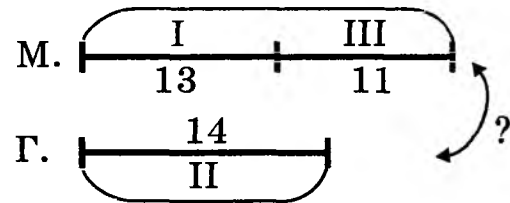

б) У череді 45 білих корів. Це на 23 більше, ніж чорних. Скільки всього корів у череді?

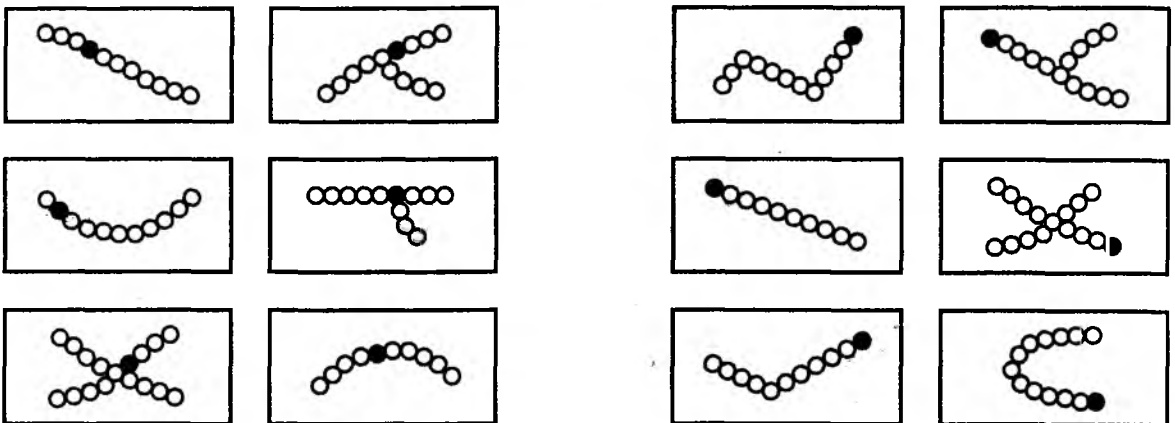
6

Першого дня Мишко дав Гені 13 марок. Другого дня Гена дав Мишкові 14 марок. Третього дня Мишко дав Гені 11 марок. Хто кому дав більше марок і на скільки?

7

Знайди ознаку відмінності всіх фігур однієї групи від фігур другої групи.

Урок 20

1

В	$10 - 9$
---	----------

Х	$11 - 8$
---	----------

О	$13 - 7$
---	----------

Д	$12 - 5$
---	----------

Р	$8 + 6$
---	---------

А	$13 - 8$
---	----------

Н	$17 - 9$
---	----------

К	$10 - 8$
---	----------

Л	$4 + 6$
---	---------

И	$11 - 7$
---	----------

П	$6 + 5$
---	---------

І	$16 - 7$
---	----------

Б	$4 + 8$
---	---------

Т	$8 + 8$
---	---------

У	$6 + 7$
---	---------

Ш	$39 - 20$
---	-----------

Г	$25 + 13$
---	-----------

Й	$8 + 9$
---	---------

С	$7 + 8$
---	---------

11	6	15	11	9	19	5	17	2	6

12	13	1

38	6	10	6	7	8	4	17

11	14	5	15	2	13

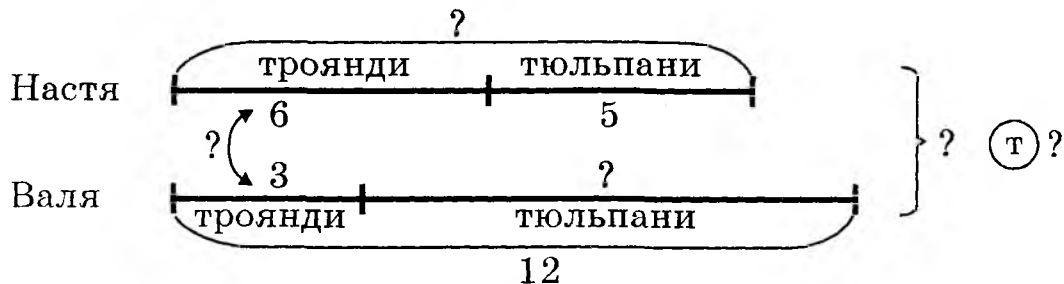
11	14	6	2	6	1	16	8	13	1

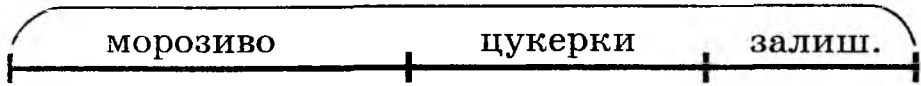
3	6	10	6	7	8	13

2

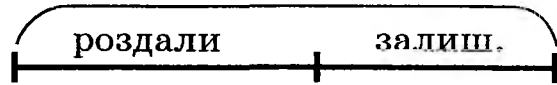
Настя і Валя садили квіти. Настя посадила 6 троянд і 5 тюльпанів. Валя посадила 12 квіток, з них 3 троянди, а решта – тюльпани. Використавши схему, постав запитання до задачі і дай на них відповідь.

- 3 а) У Андрійка залишилося 28 зошитів у клітинку і 20 у лінійку. Скільки зошитів залишилося у Андрійка?
 б) У Валі було 48 коп. З них вона 23 коп. витратила на морозиво, а на 15 коп. купила цукерок. Скільки грошей у неї залишилося?

- в) На одній полиці в бібліотеці стояло 32 книги, а на другій – 36 книг. Дітям роздали 40 книг. Скільки книг залишилося на полицях?

- 4 Порівняй:

23 кг 5 кг

68 см 86 см

3 дм 16 см

18 37 л

51 дм 57 дм

7 м 8 кг

- 5 Виконай дії:

$90 - 50 = \square$

$52 - 32 = \square$

$90 + 5 - 24 = \square$

$80 + 9 = \square$

$86 - 80 = \square$

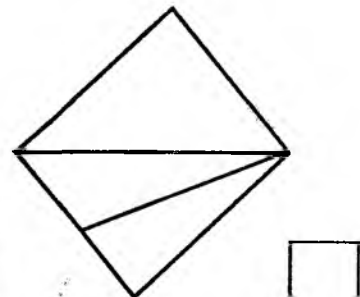
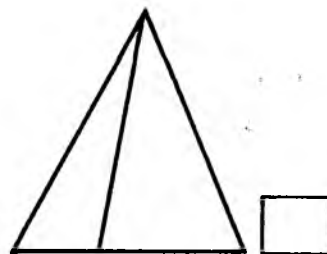
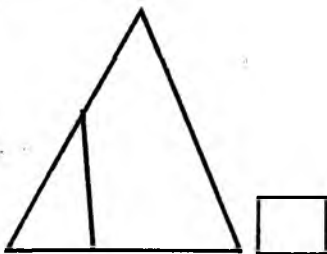
$88 - 41 - 12 = \square$

$74 - 4 = \square$

$27 + 2 = \square$

$36 + 20 + 42 = \square$

- 6 Скільки трикутників?

- 7 У цирку було 12 собачок. Половина всіх собачок були білими. Скільки білих собачок виступали в цирку?

Урок 21

1

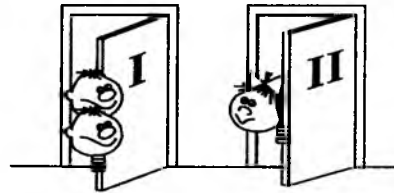
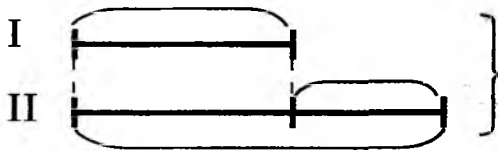
+	9	6	8
7			
5			
2			

+	7	6	
	15		17
		11	
4			

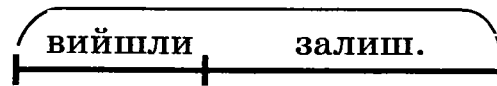
+	20	12	2
36			
	60		
		82	

2

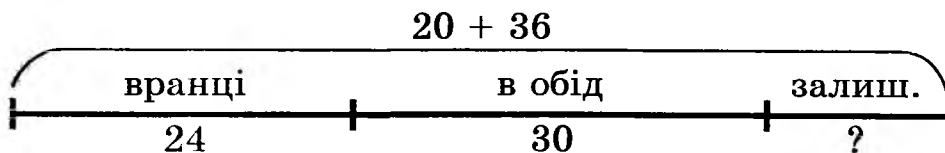
- а) Катруся зібрала з однієї грядки 9 полуниць, а з другої – 7. Скільки всього полуниць зібрала Катруся?
- б) Бабуся сплела на спицях 5 рядів, а їй треба сплести 11. Скільки рядів їй залишилось сплести?
- в) У першому класі 23 учні, а в другому – на 2 більше. Скільки учнів у двох класах?

- г) В автобусі їхали 12 чоловіків, 4 жінки і 3 дітей. На зупинці вийшло 6 пасажирів. Скільки пасажирів залишилося в автобусі? Які ще запитання можна поставити до цієї задачі?

- д) У дитсадок привезли молоко у двох бідонах: в одному 20 л, а в другому 36 л. Уранці спожили 24 л, а в обід – 30 л. Скільки літрів молока залишилося?

3

$x +$	$8 = 16$

$x -$	$7 = 4$

$14 -$	$x = 8$

4

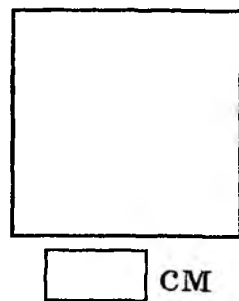
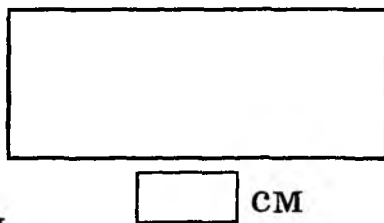
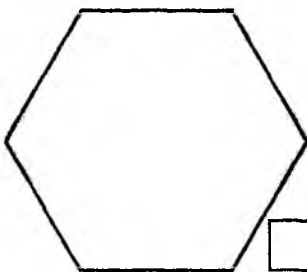
Знайди суму довжин усіх сторін (периметр) прямокутника.

см + см + см + см = см

5

Знайди периметр шестикутника, прямокутника і квадрата. У якої фігури периметр більший?

6

Розв'яжи перший приклад. Відповідь другого прикладу знайди за результатом першого.

а) $24 + 35 =$

б) $38 - 20 =$

в) $60 - 27 =$

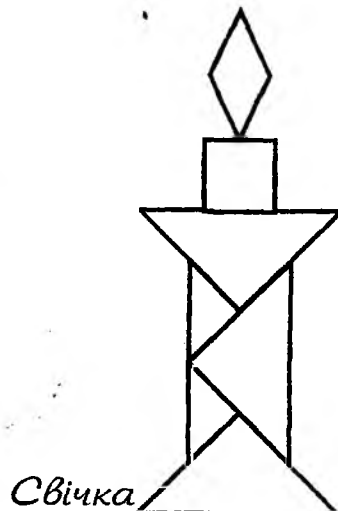
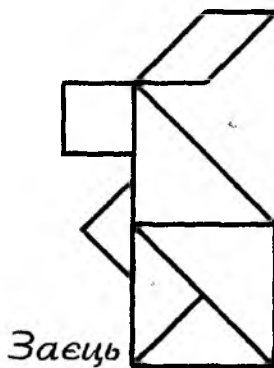
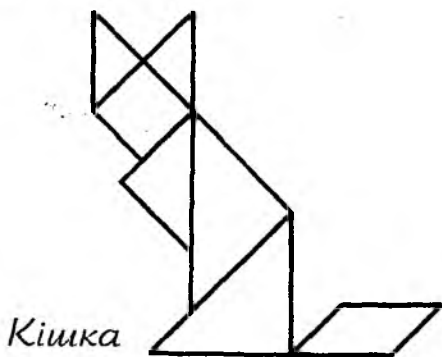
$24 + 36 =$

$38 - 19 =$

$59 - 27 =$

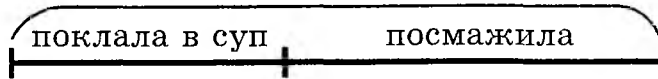
7

Гра: "Танграм".

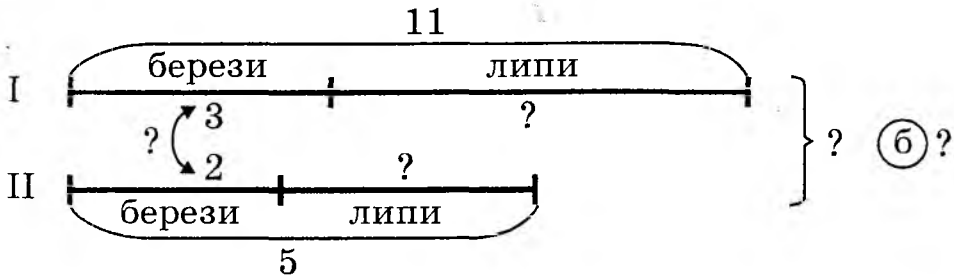

Урок 22

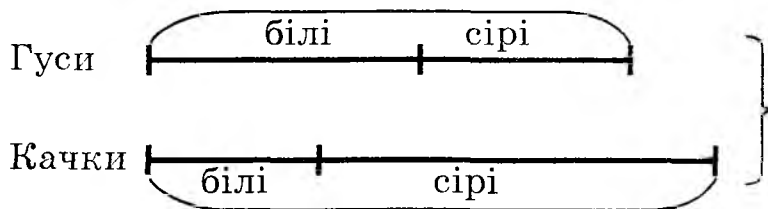
- 1 а) В одному пучку 6 редисок, у другому – 4, а в третьому – 5. Скільки редисок у трьох пучках?
- б) У спортивній команді 8 хлопчиків, а дівчаток на 2 більше. Скільки дівчаток у команді? Скільки всього в команді хлопчиків і дівчаток?
- в) Марійка знайшла у лісі 3 білих гриба, 7 підосичників і 4 лисички. 5 грибів вона поклала в суп, а решту посмажила. Скільки грибів посмажила Марійка?

- 2 На одному березі струмка росте 11 дерев. Серед них 3 берези, а решта – липи. На другому березі росте 5 дерев. З них 2 берези, а решта – липи. Використавши схему, постав запитання до задачі і дай на них відповідь.

- 3 По стежці йдуть 4 білі і 3 сірі гусаки. Назустріч їм іде 9 качок, з яких 2 білі, а решта – сірі. Скільки було гусей? Скільки зустрілося гусей і качок? Скільки було білих качок? Скільки всього птахів було білих і скільки сірих?

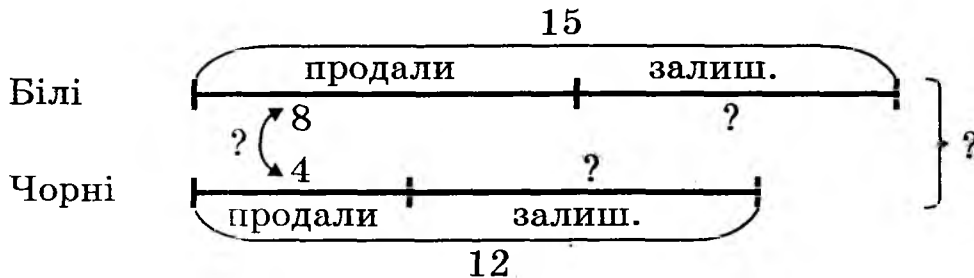
Урок 23

1

- а) Тато дістав з ящика 14 цвяшків. Він прибав 5 цвяшками планку, а решту віддав синові. Скільки цвяшків тато віддав синові?
- б) Мама зшила 8 великих і 4 маленьких наволочки. Скільки наволочок зшила мама?
- в) У кошику 12 яблук, на тарілці 6 яблук і в сумці 10 яблук. На скільки яблук у кошику менше, ніж на тарілці і в сумці?

2

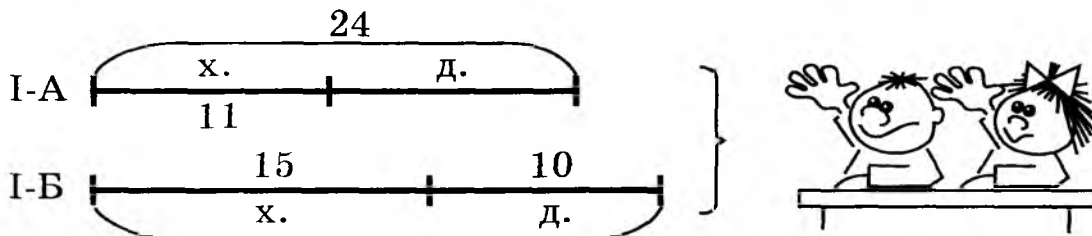
- У магазині було 15 білих сумок і 12 чорних. За день продали 8 білих і 4 чорних сумки.

Використовуючи схему, постав запитання до задачі і дай на них відповідь. Які ще запитання можна поставити до задачі?

3

- У І-А класі навчається 24 учні, з них 11 хлопчиків. У І-Б – 15 хлопчиків і 10 дівчаток. Постав запитання до задачі і дай відповідь на них.

4

- У моїй кишені 40 коп. Половина грошей у мене монетами по 5 коп., а решта – іншими. Скільки у мене в кишені монет по 5 коп.?

5 Розшифруй:

Т	$3 + 7 - 4$
---	-------------

Н	$7 + 2 + 5$
---	-------------

Д	$4 + 9 + 40$
---	--------------

Е	$11 - 2 - 5$
---	--------------

О	$13 - 6 + 4$
---	--------------

А	$15 - 6 + 9$
---	--------------

Ж	$6 + 8 - 4$
---	-------------

Ї	$3 + 8 - 6$
---	-------------

Ш	$5 + 7 + 36$
---	--------------

К	$12 - 6 + 3$
---	--------------

Ч	$8 + 4 + 15$
---	--------------

Л	$9 + 4 - 5$
---	-------------

И	$7 + 5 + 4$
---	-------------

С	$16 - 8 + 7$
---	--------------

Х	$78 - 25 - 3$
---	---------------

П	$17 - 8 + 3$
---	--------------

І	$9 + 7 + 3$
---	-------------

Й	$7 + 7 + 32$
---	--------------

50	11	27	4	48

5	15	6	16

9	18	8	18	27	19

14	4

8	4	10	16

14	18

12	4	27	19

6 У квадратиках постав цифри так, щоб одержати правильні рівності або нерівності:

$61 > 6 \square$

$89 < \square 0$

$98 < \square \square$

$7 \square = \square 2$

$4 \square > 48$

$3 \square = \square 0$

7 На одній шальці терезів 2 гирі, а на другій – 3 гирі. Яка з цих шальок переважає?

8 У семи братів по одній сестрі. Скільки дітей у сім'ї?

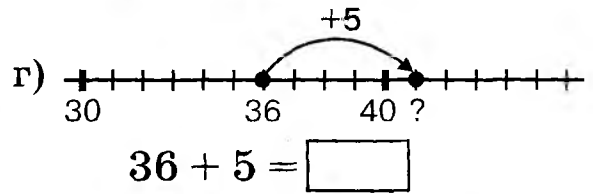
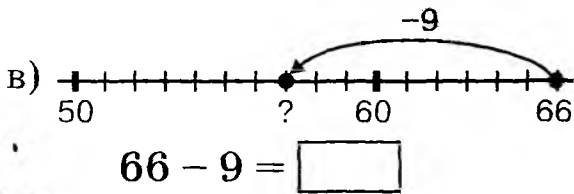
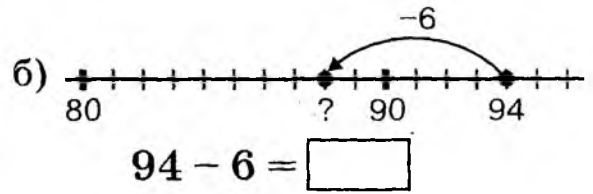
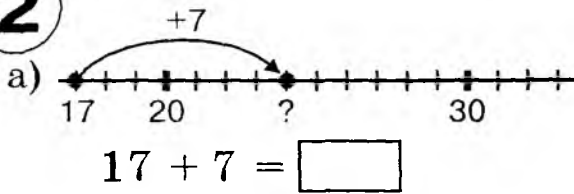
9 Серед трьох однакових на вигляд кілець одне легше кожного з двох інших. Як знайти його одним зважуванням на терезах?

Додаткові задачі

1 Не обчислюючи, дай відповідь:

$36 - 24 + 24 = \square$ $78 + 21 - 21 = \square$ $43 + 39 - 39 = \square$

2

3

+ = 11

	1		3		5
		6		4	

+ = 12

	4		9		6
		10		5	12

+ = 13

	5		7		12
		1		4	3

+ = 14

	2		5		8
		7		13	4

+ = 15

	3		4		6
		8		10	2

+ = 16

	6		7		2
		8		5	15

+ = 17

	9		7	
		5		14

+ = 18

	8		9	
		16		

+ = 19

	10		12	
		4		

4 В одну банку вміщається 4 літри води, а в другу – 3 літри. Як за їх допомогою відміряти 7 літрів води? Як відміряти 1 літр, 10 л, 11 л, 14 л?

ЗМІСТ

Урок 1. Лічба десятками	3
Урок 2 Круглі числа	5
Урок 3	7
Урок 4. Дециметр	9
Урок 5. Лічба десятків і одиниць	11
Урок 6. Назви чисел до двадцяти	13
Урок 7	15
Урок 8	17
Урок 9. Двоцифрові числа	19
Урок 10	21
Урок 11	23
Урок 12	25
Урок 13	27
Урок 14	29
Урок 15	31
Урок 16	33
Урок 17	35
Урок 18	37
Урок 19	39
Урок 20	41
Урок 21	43
Урок 22	45
Урок 23	47
Додаткові задачі	49

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОЕКТ

РОСТОК

**(0542) 25-13-87, 25-15-94
67-96-93, (050) 220-99-59
e-mail: book @ chereda.net**

Навчальне видання

ПЕТЕРСОН Людмила Георгіївна

МАТЕМАТИКА

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

1 клас. Частина 4

Редактор

Т. О. Пушкарьова.

Художник

А. В. Живодьор.

Технічний редактор

Л. С. Сидоренко.

Підписано до друку з готових діапозитивів 28.10.2011. Формат 84x108/16. Папір офсетний.
Друк офсетний. Умовн.-друк. арк. 5,46. Обл.-вид. арк. 4,15. Умови. фарб.-відб. 5,46+1,05.
Тираж 8900 прим. Вид. № 178. Зам. 87-Г. Ціна договірна.

ТОВ "Торговий дім "Папірус". 40024, м. Суми, вул. СКД, 24. Тел. (0542) 78-00-78.
Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців Серія ДК № 3481 від 14.05 2009 р.
Гігієнічний висновок державної санітарно-гігієнічної експертизи за № 5.04.03/4660.

З приводу замовлення та придбання літератури звертатися за адресою:
ТОВ НВП "Росток" А.В.Т" 40004 м. Суми, вул. Металургів, 3 тел. (0542)25-15-94, 25-13-87.